

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Kaip ištekliams ir energijai imlūs pramonės sektoriai gali pasinaudoti ES ekonomikos gaivinimo planu socialiai priimtinu būdu pereinant prie priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir skaitmeninimo“

(nuomonė savo iniciatyva)

(2022/C 152/07)

Pranešėjas **Andrés BARCELÓ DELGADO**

Bendrapranešėjis **Enrico GIBELLIERI**

Plenarinės asamblėjos sprendimas	2021 3 25
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 32 straipsnio 2 dalis Nuomonė savo iniciatyva
Atsakingas skyrius	Pramonės permainų konsultacinė komisija (CCMI)
Priimta skyriuje	2021 11 10
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 12 8
Plenarinė sesija Nr.	565
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	151 / 0 / 4

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. ES ekonomikos gaivinimo priemone ir su ja susijusiais nacionaliniais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais (NEGADP) turi būti prisidedama prie ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių teisingos pertvarkos. Jais turi būti skatinama tuose sektoriuose kurti ir išlaikyti kokybiškas darbo vietas, į NEGADP įgyvendinimą įtraukti socialinius partnerius ir, pasitelkus perkvalifikavimą bei kvalifikacijos kėlimą, paremti darbo rinkos pertvarką.

1.2. EESRK ragina Komisiją ir kitas ES institucijas užtikrinti vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje, kad būtų galima išvengti dėl skirtingo valstybių narių požiūrio nesubalansuoto naudos pasidalijimo tarp pramonės sektorių.

1.3. EESRK laikosi nuomonės, kad pramonės pertvarka nebus pasiekta, jei nebus įgyvendinta energetikos pertvarka. Šiam tikslui pasiekti labai svarbi prieiga prie pakankamų, įperkamų mažo anglies dioksido kiekio energijos šaltinių, kurie leistų užtikrinti mažo anglies dioksido kiekio pramoninę gamybą. ES teisėkūros institucijos ir valstybės narės turėtų pasiekti energijos šaltinių prieinamumo ir jų sąnaudų pusiausvyrą, kad būtų galima įvykdyti ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių pertvarką ir kad jie galėtų konkuruoti tarptautiniu mastu. Be to, tam, kad laikantis ES 2030 m. ir 2050 m. klimato srities tikslų ir JT darnaus vystymosi tikslų (DVT) būtų tinkamai įgyvendinti nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai, svarbų vaidmenį atliks technologinis neutralumas.

1.4. Šio pertvarkos proceso pamatiniai ramsčiai – pramonės pertvarkos metu vykdomas automatizavimas ir skaitmeninimas. Tačiau skaitmeninimo vaidmuo ištekliams ir energijai imliuose pramonės sektoriuose neturi būti suprastas klaidingai: tai yra priemonė, o ne galutinis tikslas.

1.5. EESRK palankiai vertina septynias pavyzdines sritis, kurias Komisija apibrėžė savo rekomendacijose valstybėms narėms dėl NEGADP, ir įpareigojimą mažiausiai 37 % viso biudžeto skirti veiksams klimato investicijų ir bent 20 % – skaitmeninimo srityse. Ji ragina ES institucijas atidžiai stebėti paskirtų lėšų panaudojimą, kad būtų galima įgyvendinti šiuos reikalavimus.

1.6. Ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių įmonėms pramonės pertvarkai įvykdyti prireiks daugiau laiko, nei bus taikoma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP). EESRK ragina ES institucijas į tai atsižvelgti ir parengti naujas tinkamas finansines priemones bei reglamentus, kad būtų galima po 2026 m. visiškai pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio pramonės.

1.7. Kadangi ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių įmonėms reikia ypatingo dėmesio dėl veiklos mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų srityse, EESRK ragina ES institucijas parengti konkrečias priemones sunkumams, su kuriais susiduria perėjime prie neutralaus anglies dioksido poveikio pramonės dalyvaujančios ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių įmonės, įveikti.

1.8. Pastatų renovacija užtikrins gerokai didesnę energijos vartojimo efektyvumą, kurio reikia neutralaus anglies dioksido poveikio visuomenei pasiekti iki 2050 m. EESRK remia darbus ir projektus, skirtus energijos vartojimo efektyvumui pastatuose didinti, atliekant jų išorės ir įrenginių renovaciją.

1.9. EESRK tvirtai pasisako už tai, kad būtų skurta ES nuosava debesijos sistema, kuri ES suteiktų technologinę nepriklausomybę.

1.10. Kad pramonės pertvarka pavyktų, labai svarbus yra talentų valdymas ES pramonėje. Todėl Komisija turi stebėti, ar naujiems įgūdžiams gerinti sukurtos programos ir veiksmai šiuo atžvilgiu prisidės prie sėkmingos pertvarkos.

2. Bendroji informacija

2.1. COVID-19 pandemija sukėlė ne tik pasaulinę ekstremaliąją sveikatos situaciją, bet ir ekonominę bei socialinę krizes. Dėl šios sunkios padėties Europos politikos formuotojai, siekdami stabilizuoti visų Europos Sąjungos valstybių narių ekonomiką, turėjo įgyvendinti svarbias politikos priemones.

2.2. Europos Sąjunga pagal priemonę „NextGenerationEU“ (NGEU) sukūrė keletą mechanizmų, kurių tikslas – pasinaudojant didžiausiu kada nors buvusiu paskatų paketu padėti valstybėms narėms išeiti iš krizės stipresnėmis. ES suteiks 1,8 trln. EUR ilgalaikį biudžetą, kuris bus įgyvendinamas naudojant įvairias priemones, skirtas modernizavimui, moksliniams tyrimams, su klimato kaita susijusiai pertvarkai ir socialinei apsaugai.

2.3. Viena iš „NextGenerationEU“ priemonių yra EGADP, kurią taikant bus siekiama ištaisyti COVID-19 pandemijos padarytą tiesioginę ekonominę ir socialinę žalą ir skatinti vadinamąjį dvejetainį perėjimą prie nuo iškastinio kuro nepriklausomos ir skaitmeninės visuomenės.-

2.4. Šiai priemonei iš viso skirta 672,5 mlrd. EUR, kurie bus paskirstyti kaip paskolos (360 mlrd. EUR) ir dotacijos (312,5 mlrd. EUR) valstybių narių reformoms ir investicijoms siekiant tvaraus ekonomikos atgaivinimo remti.

2.5. Šis finansavimas bus paskirstytas pagal valstybių narių NEGADP, kuriuose nurodytos reikalingos reformos bei investicijos, atsižvelgiant į atitinkamas Tarybos pateiktas konkrečias šaliai skirtas rekomendacijas, parengtas valdant Europos semestrą, siekiant prisidėti prie ES 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos.-

2.6. Europos Komisija apibrėžė pagrindines pavyzdines sritis, kuriose kiekviena valstybė narė turi nustatyti konkrečias veiksmų kryptis:

1. PAGREITINIMAS – švarios technologijos ir atsinaujinantieji energijos ištekliai;
2. RENOVACIJA – energijos vartojimo efektyvumas pastatuose;
3. ĮKROVIMAS ir DEGALŲ PAPILDYMAS – tvarus transportas ir įkrovimo stotelės;
4. RYŠYS – sparčiojo plačiajuosčio ryšio paslaugų plėtojimas;
5. MODERNIZAVIMAS – viešojo administravimo skaitmeninimas;
6. PLĖTRA – duomenų debesijos pajėgumai ir tvarūs procesoriai;
7. PERSIKVALIFIKAVIMAS ir ĮGŪDŽIŲ TOBULINIMAS – švietimas ir mokymas skaitmeniniams įgūdžiams remti.

Pagrindinės pavyzdinės sritys buvo apibrėžtos tam, kad veiksmais, kurių imamasi, būtų iš esmės prisidedama prie ES žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos.

EGADP, plėtojant valstybių narių skatinamas sritis, veiksmus suderinus su Europos semestro konkrečiais šaliai skirtomis rekomendacijomis, suteiks reikiamą galimybę veikti organizacijoms, kurios nukentėjo nuo pandemijos sukeltos ekonominės padėties. Ji bus ypač naudinga ekonomikos sektoriams, pavyzdžiui, ištekliais ir energijai imliems pramonės sektoriams, kurie jau buvo sunkioje padėtyje (dėl didelės reglamentavimo naštos ir nesąžiningos kai kurių trečiųjų šalių konkurencijos) ir smarkiai nukentėjo dėl dabartinių aplinkybių.

2.7. Ekonomikos gaivinimo strategija, remiantis ES pramonės strategija ir jos atnaujinta 2021 m. versija, pasitarnaus padedant siekti Europos žaliojo kurso tikslo, 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo ir peržiūrėto 2030 m. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslo. EGADP atliks labai svarbų vaidmenį sprendžiant milžiniškų investicijų, kurių turės imtis ištekliais ir energijai imlūs pramonės sektoriai, klausimą, kad būtų galima pasiekti šiuos

tikslus. Pastangas, kurių reikia siekiant sukurti stipresnę bendrąją rinką ES ekonomikai gaivinti, turi remti ES, valstybių narių, socialinių partnerių, pramonės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų stiprios partnerystės. Ekonomikos gaivinimo strategija taip pat sustiprins Teisingos pertvarkos mechanizmą, kuriuo remiami ištekliams ir energijai imlūs regionai, kuriuose vyksta struktūriniai pokyčiai.

3. Bendrosios pastabos

3.1. ES ekonomikos gaivinimo plane numatytas vienas iš pagrindinių tvaraus perėjimo prie nuo iškastinio kuro nepriklausomos ir skaitmeninės ekonomikos aspektų ir pabrėžiama, kad norint atlikti ES dvejopą pertvarką reikia ne tik politinio įsipareigojimo ir (arba) subalansuoto biudžeto taisyklių, bet ir politinės atsakomybės. EESRK pritaria siūlomoms pagrindinėms pavyzdinėms sritims, pagal kurias investicijos bus nukreiptos į kai kuriuos svarbiausius sektorius Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslams (DVT) pasiekti, kartu užtikrinant, kad būtų pasiekti ES teisės aktais nustatyti klimato srities tikslai iki 2030 m. (išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio sumažinimas bent 55 %, palyginti su 1990 m.) ir iki 2050 m. (nulinis išmetamo ŠESD kiekis).

3.2. Dėl pandemijos iškilo poreikis sukurti bendrą modelį, pagal kurį visame pasaulyje būtų apibrėžtos ir vienodai visuose regionuose taikomos taisyklės, taip panaikinant dėl skirtingo išteklių paskirstymo galimą susiskaidymo riziką. Pandemijos sukelta krizė ir būtinybė pereiti prie tvarios, atsparios ir lanksčios ekonomikos galėtų būti puiki proga nustatyti taisykles, kurios garantuotų vienodas sąlygas ES.

3.3. Šiuo tikslu turi būti tinkamai įvertinta ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių dabartinė nesaugi padėtis, taip pat poveikis, kurį šios išliekančios sąlygos galėtų daryti visai Europos ekonomikai. Reikėtų atsižvelgti į ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių indėlį į Europos Sąjungos bendrąjį vidaus produktą (BVP), taip pat į tai, kad jie yra už aukštos kokybės darbo vietų kūrimą atsakingi inovacijų lyderiai ir prisideda prie visos visuomenės ilgalaikės gerovės. Tvirtam viešajam sektoriui būtinas privačiojo sektoriaus postūmis. Tačiau EESRK kelia susirūpinimą tai, kad kai kurie jau patvirtinti NEGADP yra nepakankamai tikslūs ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių atžvilgiu, nes investicijos kartais nukreipiamos į kitus ekonomikos sektorius.

3.4. Be to, reikėtų apvarstyti, kokį postūmį ištekliams ir energijai imlūs pramonės sektoriai galėtų suteikti moksliniams tyrimams ir plėtrai, nes tai labai svarbi sritis, kurioje inovacijos persikels iš laboratorijos į pramonę.

3.5. Ištekliams ir energijai imlūs pramonės sektoriai galbūt daugiausiai prisidės prie pramonės pertvarkos, kuri padės sukurti mažo anglies dioksido kiekio Europą. Pramonėje turėtų būti dedama daugiau pastangų kuriant ir diegiant mažo anglies dioksido kiekio gamybos procesus ir juos skatinant sudėtingose tiekimo grandinėse. Be šios patalpų viduje ir lauke vykdomos veiklos bus sunku pasiekti Paryžiaus susitarime apibrėžtus esminius, tačiau plataus užmojo tikslus ir ES nustatytus tikslus.

3.6. Automatizavimas ir skaitmeninimas atliks svarbų vaidmenį siekiant šios pramonės pertvarkos. Tačiau sąvokos neturėtų būti painiojamos: pertvarka yra tikslas, o skaitmeninimas – priemonė. Įdiegus skaitmeninius sprendimus žmonių mąstymo, sprendimų priėmimo ir elgsenos būdas taps racionali. Tačiau skaitmeninimas turi būti EGADP prioritetu ir reikėtų sutelkti dėmesį į tai, kaip šiomis priemonėmis bus užtikrinamas veiksmingesnis požiūris į mums iškilusius sunkumus.

3.7. Vykdamt skaitmeninę pertvarką, reikės bandomuoju ar laboratoriniu lygmeniu išbandytas technologijas plėtoti pramoniniu mastu. Šiam tikslui pasiekti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse reikėtų sutelkti dėmesį į mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas. Investicijos turėtų būti sutelktos į tokias technologijas, kurios iš anksto parodo novatoriškų sprendimų viršutinės vertės grandinių dalyse išplėtimo, įmanomumo ir patikimumo potencialą kartu užtikrinant, kad jie atitinka tvarumo tikslus. Be to, bus būtina suplanuoti pertvarkymo laikotarpį, kurio metu novatoriškus sprendimus bus galima tinkamai išplėsti iki pramoninio masto.

3.8. Kad būtų galima veiksmingai susitvarkyti su šia situacija, pertvarkoje reikėtų sutelkti dėmesį į įgytą praktinę patirtį, jau turimus išteklius ir galimą sinergiją. Pertvarka apima inovacijas, išradimus, dizainą, statybą ir, tiesą sakant, plėtrą, bet tai neturėtų reikšti naujų kūrinių *per se*.

3.9. EESRK žino, kokių investicijų reikės šiai pertvarkai. EGADP ir NGEU neturėtų būti laikomi panacėja. Ištekliams ir energijai imlių pramonės sektorių transformavimui, siekiant susitvarkyti su dvejopa pertvarka, prireiks didžiulių investicijų plano, pagal kurį būtų sutelkta daug papildomų finansavimo šaltinių (pvz., valstybės pagalbos, bendriems Europos interesams svarbių projektų, naujų nuosavų išteklių ES biudžete, būsimų ES pajamų iš apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, privačių investicijų ir t. t.), šiuo tikslu ypač svarbu suderinti pramonės ir energetikos politikos kryptis su klimato srities politika, kad būtų galima sutelkti visas milžiniškas investicijas, būtinas perėjimui prie anglies dioksido neišskiriančios ekonomikos modelio.

3.10. EESRK mano, jog reikia įdėti pastangų per EGADP teikiamai paramai koordinuoti, kad būtų galima transformuoti išteklius ir energijai imlius pramonės sektorius naudojantis esamomis viešojo ir privačiojo finansavimo programomis, pavyzdžiui, programa „Tvari procesų pramonė efektyviai naudojant išteklius ir energiją“ (SPIRE) arba Švariojo plieno partnerystė. Pramonės aljansai turėtų būti naudojami kaip platformos ilgalaikiai projektų, kurie finansuojami naudojant EGADP ir esamas ES programas, sinergijai kurti, siekiant skatinti išteklius ir energijai imlių pramonės sektorių pertvarką.

3.11. Nustatyta, kad finansinę paramą, teikiamą pagal EGADP, turi papildyti plataus užmojo mokesčių reforma. Tai turėtų būti derinama su EBPO susitarimu, siekiant užtikrinti, kad labai pelningoms bendrovėms nuo 2023 m. būtų taikomas faktinis 15 % pelno mokesčio tarifas.

3.12. Pagrindinis subsidijų išmokėjimo bendrovėms tikslas turėtų būti išlaikyti tarptautinį ES pramonės konkurencingumą, kartu laikantis ES socialinių, ekonominių ir aplinkosaugos standartų, siekiant užtikrinti, kad dvejopa pertvarka būtų naudinga Europos piliečiams.

3.13. Kaip minėta pirmiau, ES ekonomikos gaivinimo planas bus labai svarbus išteklius ir energijai imliems pramonės sektoriams transformuoti, kartu padės keisti kitus su dvejopa pertvarka susijusius ekonomikos sektorius. Šiam plataus masto pertvarkymui bus reikalingi ilgalaikiai prisitaikymo ir pereinamieji laikotarpiai, ypač visose su žmogiškuoju kapitalu susijusiose srityse. EESRK primygtinai siūlo investavimo mechanizmus pratęsti po 2026 m. ir tinkamai apibrėžti tvirtas ir aiškias jų tarpusavio sąsajas.

4. Konkrečios pastabos

EESRK ragina valstybes nares ir pramonę teikti pirmenybę investicijoms ir reformoms, kurios, siekiant galutinių nustatytų tikslų, daro didžiausią poveikį pagrindinėse Komisijos nustatytose pavyzdinėse srityse. Negalima nekreipti dėmesio į tai, kad visa visuomenė turi būti pajėgi padengti sąnaudas, reikalingas su šia dvejopa pertvarka susijusiems tikslams pasiekti.

4.1. PAGREITINIMAS – švarios technologijos ir atsinaujinantieji energijos ištekliai

4.1.1. Pramonės pertvarka nebus pasiekta, jei nebus įgyvendinta energetikos pertvarka. Pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas tiesiogiai priklausys nuo prieigos prie pakankamų, įperkamų mažo anglies dioksido kiekio energijos šaltinių, kurie leistų užtikrinti mažo anglies dioksido kiekio pramoninę gamybą. Siekiant klimato ir skaitmeninimo tikslų labai svarbu bus patikimu būdu užtikrinti pakankamą mažo anglies dioksido kiekio energijos gamybą. Taip pat reikia didžiulių investicijų infrastruktūrai, kuri reikalinga transportuoti, saugoti ir paskirstyti šiuos precedento neturinčius mažo anglies dioksido kiekius, plėtoti arba kurti. Įgyvendinant nacionalinius ekonomikos gaivinimo planus, o ypač siūlomas reformas, reikėtų daugiau dėmesio skirti konkurencingų, stabilų ir nuspėjamų energijos kainų užtikrinimui, sumažinant aukštų energijos kainų poveikį infliacijai, kuri gali pakenkti ištekliams ir energijai imlių sektorių ir apskritai visuomenės atsigavimui.-

4.1.2. EESRK pritaria, kad įgyvendinant nacionalinius ekonomikos gaivinimo planus būtinas technologinis neutralumas: į šią pertvarką turi būti įtrauktos visos mažo anglies dioksido kiekio technologijos (atsinaujinančioji energija, žalioji vandenilis, branduolių sintezės reaktorius ir t. t.), su sąlyga kad jos atitinka 2030 m. ir 2050 m. klimato srities tikslus, taip pat JT DVT. Jokia technologija neturėtų būti iš anksto ar savavališkai atmesta. Išteklių paskirstymo kriterijais turėtų būti užtikrinamos konkurencingos energijos kainos galutiniams vartotojams, nepriklausomai nuo pačios technologijos.

4.1.3. Šiam tikslui pasiekti gali prireikti apsvaistinti ne tik skirtingų konkurencingų atsinaujinančiųjų energijos išteklių derinimo galimybę, bet taip pat jų derinimą su anglies dioksido surinkimo, saugojimo ir naudojimo technologijomis, nepamirštant vaidmens, kurį atliks energetikos tinklų jungtys tarp skirtingų valstybių narių. Turi būti taikomas pakankamas ir vienodas reglamentavimas, siekiant sukurti palankias verslo sąlygas investicijoms ir užtikrinti, kad šios technologijos būtų įgyvendintos.

4.1.4. Turi būti tinkamai apsvaistytas ne tik įperkamos energijos tiekimas bei technologinių sprendimų prieinamumas, bet ir energijos vartojimo efektyvumas. Visuose scenarijuose, kurie nustatyti ES ilgalaikėje išmetamų teršalų mažinimo strategijoje poveikio klimatui neutralumui 2050 m. pasiekti, svarbus vaidmuo priskiriamas energijos taupymui⁽¹⁾. Perėjimas prie labiau žiedinės ekonomikos taip pat turi atlikti svarbų vaidmenį mažinant išteklius ir energijai imlių pramonės sektorių energijos ir išteklių vartojimą.

(1) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/depth-analysis-support-com2018-773-clean-planet-all-european-strategic-long-term-vision_en

4.1.5. Kalbant apie pirmiau minėtą nesąžiningos konkurencijos riziką ir stengiantis užkirsti kelią pavojui, kurį gali sukelti anglies dioksido nutekėjimas, bei jį sumažinti, šiuos klausimus būtina tinkamai spręsti taikant EGADP. Svarbu nepamiršti priemonių ar sistemų, kurios buvo veiksmingos mažinant išmetamus teršalus, ir prireikus jas sustiprinti papildomais ar papildančiais (ne alternatyviais) mechanizmais.

4.1.6. Įvertinus visus galimus svarbiausius veiksnius, į kuriuos reikės atsižvelgti pavyzdinėje srityje PAGREITINIMAS, kyla didelė abejonė, kaip ES sugebės tiekti tokį precedento neturintį energijos kiekį, kurio reikia visuomenei.

4.2. **RENOVACIJA – energijos vartojimo efektyvumas pastatuose**

4.2.1. Energijos vartojimo efektyvumo esamuose ir naujuose pastatuose gerinimui prireiks pažangiųjų medžiagų ir įrangos, kuriomis bus prisidedama prie tvarios pertvarkos. Pažangiosiomis medžiagomis mes laikome žaliąsias medžiagas arba tas, kurioms pagaminti yra naudojami tvarūs gamybos procesai.

4.2.2. EESRK tikisi, kad, siekiant holistiškai prisidėti prie Europos Komisijos apibrėžtų tikslų, bus labiau nei įprastai skatinama naudoti pažangiąsias medžiagas (ir su jomis susijusius tvarius gamybos procesus). Neturėtų būti pamiršta įranga: energijos vartojimo efektyvumo nepasieksime, jei dėmesį skirsime tik pastato apvalkalui; reikia tinkamai įvertinti, atnaujinti ir sujungti įrangą bei sistemas. Dėl to galėtų atsirasti pažangiųjų medžiagų rinkos, kuriose galimas praktinis atspirties taškas būtų viešųjų pirkimų procesai.

4.3. **ĮKROVIMAS ir DEGALŲ PAPILDYMAS – tvarus transportas ir įkrovimo stotelės**

4.3.1. Reikia įdėti daug pastangų, kad Europos strategijoje būtų apibrėžtos aiškios veiksmų gairės sektorių, kuriuos sunku elektrifikuoti (tolimojo susisiekimo ir sunkiojo kelių transporto, aviacijos, jūrų transporto ir kt.), priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti.

4.3.2. Atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio degalų strategija ir atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio degalų vertės grandinių aljansas padės sumažinti aviacijos ir jūrų transporto sektorių priklausomybę nuo iškastinio kuro, papildant pastangas (tarp kitų alternatyvų pasitelkus elektrifikaciją) sumažinti kelių transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro. Tokiu būdu visiems bus garantuota galimybė naudotis įperkamu judumu. Transporto priklausomybė nuo iškastinio kuro bus mažinama remiantis gyvavimo ciklo ir sąnaudų bei naudos vertinimu, pirmiausia pakeičiant didžiausią neigiamą poveikį darančius transportavimo būdus, kartu užtikrinant pakankamus pereinamuosius laikotarpius mažas pajamas gaunantiems naudotojams, jiems siūlant mažo anglies dioksido kiekio tvarų kurą.

4.4. **RYŠYS – sparčiojo plačiajuosčio ryšio paslaugų plėtojimas**

4.4.1. EESRK žino, kokią svarbią vietą vykdomoje pramonės pertvarkoje užima automatizavimas ir skaitmeninimas – šio pertvarkos proceso pamatiniai ramsčiai.

4.4.2. Norint pagerinti sistemų automatizavimą, pramonei reikia skirti pakankamai išteklių. Tada tam, kad sprendimų priėmimo procesai būtų veiksmingesni, skaitmeninėmis priemonėmis galima teikti kokybišką informaciją.

4.4.3. Prireiks investicijų ne tik į technologiją, bet ir į darbuotojų bei plačiosios visuomenės mokymą skaitmeninių įgūdžių srityje, perėjimą prie skaitmeninio mąstymo ir tinkamo reglamentavimo bei priemonių parengimą, be kita ko, kibernetiniam saugumui užtikrinti.

4.5. **MODERNIZAVIMAS – viešojo administravimo skaitmeninimas**

4.5.1. EESRK supranta, kaip svarbu yra tai, kad viešojo administravimo skaitmeninimu galima sumažinti pernelyg didelę administracinę našta, nuo kurios dažnai kenčia pramonė. Tačiau ši skaitmeninė pertvarka turi būti grindžiama realia sąnaudų ir naudos analize, kai ištekliai yra tinkamai paskirstomi remiantis techniniais kriterijais (ši analizė turi būti laikoma svarbesne už patį tikslą).

4.6. **PLĖTRA – duomenų debesijos pajėgumai ir tvarūs procesoriai**

4.6.1. Tinkamas duomenų valdymas paskatins persilaužimą tiksliai priimant sprendimus, plėtojant verslo analizę, veiksmingai sprendžiant problemas ir optimizuojant išteklius – visa tai labai svarbu siekiant užtikrinti sėkmingą pertvarką. Reikia skirti pakankamai išteklių, kad visų rūšių organizacijos dalyvautų įgyvendinant šią iniciatyvą, ir užtikrinti teisingus duomenų išteklius, kurie lems teisingą pertvarką.

4.6.2. Kalbant apie strateginę nepriklausomybę, ES turėtų plėtoti savo nuosavus debesijos pajėgumus, kurie jai suteiktų technologinį suverenumą, išvengiant technologinės priklausomybės nuo trečiųjų šalių.

4.7. **PERSIKVALIFIKAVIMAS ir ĮGŪDŽIŲ TOBULINIMAS – švietimas ir mokymas skaitmeniniams įgūdžiams remti**

4.7.1. Mūsų vykdoma pertvarka nebus įmanoma, jei ji nebus grindžiama dabartinės ir būsimos visuomenės poreikiais bei lūkesčiais ir teisingos pertvarkos koncepcija.

4.7.2. Pagrindinis Europos Sąjungos pranašumas – mūsų žmogiškasis kapitalas. Europai trūksta žaliavų, mūsų gyvenimo lygis yra aukščiausias pasaulyje ir mūsų reglamentavimo sistema yra gana griežta: tai reiškia, kad didžiausias mūsų pranašumas yra didelis produktyvumas, kurį skatina mūsų žmogiškasis kapitalas ir didžiulė įvairovė.

4.7.3. Siekiant užtikrinti veiksmingą pramonės pertvarką, kurioje dėmesys skiriamas lygybei ir kurioje niekas nepaliekamas nuošalyje, bus labai svarbu stiprinti gebėjimus ir vykdyti projektus, skirtus pagrindiniams įgūdžiams apibrėžti. Šiuo tikslu visais visuomenės lygmenimis (nuo šiuo metu dirbančių iki būsimų darbuotojų) reikia skatinti mokymą, kaip pasirengti būsimiems iššūkiams.

4.7.4. Būsiamiems sprendimų priėmimo procesams bus labai svarbus novatoriškas mąstymas. Šių gebėjimų ugdymas turi būti įtrauktas į mokymo programas. Be to, artimiausioje ateityje iškils milžiniškas skaitmeninių įgūdžių poreikis. Žmogiškieji ištekliai turi užpildyti šias spragas, siekiant užtikrinti organizacijų, kuriose taip pat dirbtų tinkami žmonės, konkurencingumą.

Bruselis, 2021 m. gruodžio 8 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG*
